

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Kultur og fritid

Sundhed

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter på kultur- og fritidsområdet.

På **kulturområdet** er der følgende aftaleenheder: Randers Bibliotek inkl. Fritidscentret, Værket, herunder Turbinen, der er udpeget til regionalt spillested fra 1. januar 2025, Randers Musikskole samt Museum Østjylland, herunder Randers Stadsarkiv. Herudover gives der tilskud til en række selvejende institutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Randers Regnskov og Gaia.

Udover disse institutioner omfatter bevillingen også tilskud til en række musik- og teaterforeninger på kulturområdet, udgifter vedr. vedligeholdelse af skulpturer, springvand, lokalhistoriske arkiver og andre udgifter på kulturområdet, herunder Østjysk Vækstbånd, der er et samarbejde mellem Horsens, Silkeborg, Viborg og Randers kommuner med tilskud fra staten.

Områderne **fritid og idræt** vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. På dette grundlag gives der en række tilskud til foreninger såsom medlems- og lokaletilskud, tilskud til aftenskoleundervisning mv.

Desuden omfatter bevillingen blandt andet udgifter til Water and Wellness, drift mv. af idrætsanlæg, Randers stadion, haller og parker, drift af Udbyhøj Lystbådehavn, eliteidræt mv.

På såvel kultur- som fritidsområdet er der endvidere afsat mindre ansøgningspuljer til udviklingsaktiviteter og konkrete projekter.

Fakta

Antal medlemmer i idrætsforeninger under 25 år, 2024: 17.369

Antal medlemmer i idrætsforeninger over 25 år, 2024: 18.321

Antal besøgende på biblioteket 2024: ca. 416.000

Antal besøgende, Museum Østjylland i Randers 2024: 40.688

Politikker

Kulturpolitik

Fritids- og idrætspolitik

Se Randers Kommunes politikker på www.randers.dk/demokrati/politikker/

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2025-2028 på bevillingsområdet.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Administration (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Serviceammen	194,5	192,9	187,5	186,9
Biblioteker	44,0	43,5	43,3	43,1
Kultur	56,8	56,3	55,8	55,5
Fritid og Idræt	93,7	93,0	88,4	88,3
I alt	194,5	192,9	187,5	186,9

2.1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at nettoudgifterne i 2025 udgør 194,5 mio. kr., og derefter falder i de følgende år som følge af de vedtagne løbende effektiviseringsbesparelser samt ekstraordinære besparelser gennemført i forbindelse med budgettet for 2025-28 samt at der i 2025 og 2026 er bevilget midler til ekstraordinært tilskud til Randers Idrætshaller.

2.2 Anlæg

Tabellen viser budgettet på anlæg fra 2025-2028 opdelt på anlægsprojekter.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Nyt magasin Stadsarkivet	17,1	0,0	0,0	0,0
Dronningborghallen - reservation	20,4	20,4	0,0	0,0
Facilitetshus i Fårup Sønderbæk	2,2	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til kunstgræsbaner fra 2023	1,3	1,1	0,3	0,3
Kunstgræsbane i Langå	1,4	0,0	0,0	0,0
Kunstgræsbane i Nord (B65, HUI, IF Fjord)	1,4	0,0	0,0	0,0
Kunstgræsbane ved SIF Assentoft	1,4	0,0	0,0	0,0
Assentoft, Hornbæk og Helsted projekter	1,9	1,2	0,0	0,0
Hybridbane på Randers Stadion	6,5	0,0	0,0	0,0
Breddeidrættens faciliteter	1,1	2,8	2,8	2,8
Anlægspulje til idrætsanlæg	0,8	1,3	1,3	1,3
I alt	55,5	26,9	4,4	4,4

Note: Tabellen indeholder kun de anlægsprojekter, som har budget i 2025-2028. Der kan således være igangværende anlægsprojekter, som ikke er nævnt her.

Ud over de nævnte er der en række igangværende anlægsprojekter, der først færdiggøres i 2025 eller senere. Hertil kommer en række anlægsprojekter, der er givet bevilling til i forbindelse med prioriteringen af anlægsmidlerne i indeværende byrådsperiode, hvoraf en del endnu ikke er afsluttet. Disse fremgår ikke af oversigten, idet bevillingen som nævnt er givet tidligere.

Anlæggenes facilitetshus i Fårup Sønderbæk samt de tre kunstgræsbaner er flyttet fra budget 2024 til 2025, da projekterne tidligst påbegyndes i 2025.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

På kultur- og fritidsområdet forventes der ikke væsentlige udfordringer baseret på de seneste måneders drift, men gennemførelsen af de vedtagne besparelser mv. vil kræve væsentlige indsatser og planlægning på de berørte områder.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag og reduktioner for kultur- og fritidsområdet:

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Pleje af idrætsanlæg - fastholdelse af niveau	1,2	1,2	1,2	1,2
Ekstraordinært tilskud Randers Idrætshaller	4,1	4,1	0,0	0,0
Videreførsel af tilskud til Projekt Sangkraft	0,4	0,4	0,0	0,0
Permanentgørelse af bevilling til Randers Stadsarkiv	0,7	0,7	0,7	0,7
Finansiering Hybridbane på Randers Stadion	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Effektiviseringsbidrag og besparelser	-3,7	-4,2	-4,6	-5,2
I alt	2,0	1,5	-3,3	-3,9

Med budgetaftalen 2025-28 blev der givet midler til pleje af idrætsanlæg. Grundet prisstigninger på drift og vedligehold af idrætsanlæg har det været nødvendigt at hæve budgettet for at fastholde det nuværende serviceniveau.

Randers idrætshaller er økonomisk udfordret og har brug for et yderligere tilskud for at skabe den nødvendige økonomiske balance mellem indtægter og udgifter og for at sikre Arena Randers' fremtid. Derfor er der i budgettet tilført et 2-årigt tilskud på 4,1 mio. årligt i 2025 og 2026, hvorefter der skal udarbejdes en status i foråret 2026.

Bevillingen til Projekt Sangkraft blev med budgetaftalen videreført i 2025 og 2026 med 0,4 mio. kr. årligt.

Randers Stadsarkiv blev oprettet i 2013 og har siden haft midlertidige bevillinger til driften af arkivet. Senest blev bevillingen ved budgettet for 2023-26 forlænget til og med 2024. Med budgetaftalen 2025-28 permanentgøres bevillingen på 0,7 mio. kr. årligt.

Der blev afsat 6,5 mio. til etablering hybridbane på Randers station, som en driftsfinansieret anlægsinvestering, som finansieres af øgede stationsleje de kommende 10 år svarende til 1/10 af den endelige etableringsudgift.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Hybridbane Randers Station	6,5	0	0	0
I alt	6,5	0	0	0

Grundet den særlige økonomiske situation i Randers Kommune, er der i øvrigt med budgetaftalen 2025-28 vedtaget en række effektiviseringsbidrag og besparelser. Indholdet af effektiviseringsbidrag og besparelser uddybes i del 2.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2025 fordelt på udgifter og indtægter.

Kultur og fritid (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Serviceammen	231,5	-37,0	194,5
Biblioteker	46,1	-2,2	44,0
Kultur	85,4	-28,6	56,8
Fritid og Idræt	99,9	-6,2	93,7
I alt	231,5	-37,0	194,5

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at der inden for serviceammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 194,5 mio. kr.

1.1.1 Biblioteker

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet. Udgifterne til drift af biblioteker er budgettet til 46,1 mio. i 2025, som modsvares af indtægter fra billetsalg og gebyrer der udgør 2,2 mio. kr.

Biblioteket har ifølge biblioteksloven til formål at "fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet". Det er lovmæssigt forpligtet til at sikre den frie og lige adgang til viden og information.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset i Randers, filialer i Kristrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening for filialernes vedkommende. Derudover er der et fast selvbetjeningsområde i Arena Randers og pop-up låne-/afleveringsmuligheder i Assentoft Kultur- og Fritidscenter.

1.1.2 Kultur

Kulturområdet består af en række institutioner samt budget til tilskud mv.

Budgettet på dette område kan specificeres således:

Kultur (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Kulturområdet i alt	85,4	-28,6	56,8
Museum Østjylland	26,2	-12,6	13,6
Randers Musikskole	11,5	-5,4	6,2

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Kultur (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Værket	21,3	-10,0	11,3
Selvejende kulturinstitutioner	19,3	0,0	19,3
Øvrig kultur	7,1	-0,7	6,4

Museum Østjylland

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven. Udgiftsbudgettet er i 2025 26,2 mio. kr. som modsvares af indtægter fra de øvrige kommuner på 12,6 mio. kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiets råd giver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

Museum Østjylland er, som statsanerkendt museum, overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne. Det sker gennem museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, også Håndværksmuseet og Stadsarkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindleder i Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland.

I budgetaftalen for 2022-25 blev der afsat 2 mio. kr. med henblik på medfinansiering af fondsmidler til fornyelse af Håndværksmuseet, og der er nu indsamlet det nødvendige beløb, og fornyelsen vil foregå over de næste år.

I budgetaftalen for 2024-27 blev der i 2025 reserveret 16,7 mio. kr. til etablering af nyt arkiv/fællesmagasin med øvrige kulturinstitutioner. Forvaltningens analyse viser, at den afsatte reservation ikke er tilstrækkeligt til etablering af forbedret publikumsfaciliteter eller etablering af magasinet. Der er derfor i forbindelse med budgetaftalen for 2025-28 besluttet, at der skal prioriteres økonomi til de nødvendige investeringer i de kommende års budgetlægninger.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler og dels i musikskolens lokaler på Mariagervej ved Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Udgifterne til aktiviteterne finansieres via deltagerbetaling, statstilskud og kommunale tilskud. Udgiftsbudgettet for 2025 er 11,5 mio. kr., som modsvares af indtægterne på 5,4 mio. kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, herunder Ridehuset og Turbinen, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Randers Teater, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører. Der er i 2025 budgetteret med udgifter for 21,3 mio. kr., som modsvares af indtægter på 10 mio. kr. fra salg.

Værket har fremlagt en plan for udvikling af de bygningsmæssige rammer, hvor der skal søges støtte fra fonde, hvilket forudsætter et kommunalt bidrag. Værket har derfor med budgetaftalen 2024-27 fået 4,3 mio. kr. til de mest påtrængende renoveringer.

Fra 2025 er Turbinen igen blevet udpeget som regionalt spillested, som betyder, at der årligt modtages ca. 1,5 mio. kr. fra staten til musikarrangementer.

Selvejende kulturinstitutioner

Ud over de kommunale kulturinstitutioner gives tilskud til følgende selvejende kulturinstitutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Gaia og Randers Regnskov. Budgettet i 2025 er på 19,3 mio. kr.

Øvrig kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers både gennem Randers Teaterforening og gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen "1-til-alle" er alle børn og unge via skolerne og daginstitutionerne sikret adgang til mindst én teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivs brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet også tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturugen, Levende Sommer mv.

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 0,5 mio. kr. årligt.

Der er endvidere afsat midler til imødekommelse af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

Fritidscentret er organisatorisk en del af Biblioteket. Fritidscentret stiller ledige lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset. Desuden administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Både Fritidscentret og Kulturhuset i Langå benyttes også af foreninger uden for folkeoplysningsområdet.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

Budget 2025 for øvrig kultur består af et udgiftsbudget på 7,1 mio. kr., som modsvares af indtægter på 0,7 mio. kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

1.1.3 Fritid og Idræt

Fritid og idrætsområdet budget kan specificeres således:

Fritid og Idræt (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Fritids- og Idrætsområdet i alt	99,9	-6,2	93,7
Parker og legepladser	5,2	0,0	5,2
Idrætsanlæg	17,6	-3,8	13,8
Kommunale haller	1,9	0,0	1,9
Selvejende haller	29,6	0,0	29,6
Water and Wellness	16,7	-0,3	16,4
Lokaletilskud	12,0	-1,4	10,6
Aktivitetstilskud	4,8	0,0	4,8
Folkeoplysning for voksne	5,5	-0,6	4,8
Tilskudsmidler	0,5	0,0	0,5
Randers Talent og Elite	3,0	0,0	3,0
Breddeidræt og Bevæg dig for Livet	1,9	0,0	1,9
Fritid for alle	0,5	0,0	0,5
Øvrige udgifter	0,7	0,0	0,7

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde.

Folkeoplysningen støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private/egne lokaler. Der opkræves gebyr for fast brug af kommunale lokaler, og provenuet anvendes til tilskud, ud over det lovpligtige, til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og foreningsejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

Randers Kommune yder herudover tilskud til driften af en række selvejende idrætshaller og forestår selv driften af to idrætshaller og en multifunktionel atletikhal. Derudover gives der et årligt driftstilskud til Water and Wellness.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker udføres af private entreprenører.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

I Randers er det ambitionen at give alle borgere mulighed for at være idræts- og bevægelsesaktive og gerne i inkluderende fællesskaber. Med indsatserne Bevæg dig for livet og Fritid for Alle er der målrettet fokus på

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

at understøtte idræts- og fritidsdeltagelsen for nogle af de målgrupper, der ikke er aktive. Det gælder både børn, unge og voksne.

Med henblik på at understøtte, styrke og udvikle foreningslivet og borgernes muligheder for at være aktive, samarbejder Randers Kommune med en række organisationer og andre interessenter. De primære aktører er idrætsorganisationerne DGI og DIF. Med sidstnævnte har Randers Kommune et samarbejde om get2sport. Med DIF get2sport indsatsen understøttes de lokale idrætsforeninger i udsatte boligområder, så de i større grad kan inkludere flere børn og unge fra områderne.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

2.1 Tildelingsmodel på fritidsområdet

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget beslutter ultimo hvert år efter indstilling fra Folkeoplysningsudvalget Randersordningen for det kommende år. Kriterierne for 2025 vil først blive godkendt efter afslutningen af disse bemærkninger, men forventes besluttet på sundheds-, idræts- og kulturudvalgets møde den 27. november 2024. Den samlede beskrivelse kan findes på kommunens hjemmeside under tilskud til fritidsaktiviteter.

I det følgende beskrives kriterierne for 2024.

2.1.1 Randersordningen 2024

Randersordningen er Randers Kommunes tilskudsordning til frivillige folkeoplysende foreninger under folkeoplysningsloven. Tilskudsordningen omfatter kursustilskud, medlemstilskud, gebyrordning og ekstra kommunalt lokaletilskud, herunder hallejetilskud.

For at opnå tilskud efter Randersordningen skal foreningen være hjemmehørende i Randers Kommune. Foreningen skal samtidig være godkendt af folkeoplysningsudvalget som en frivillig folkeoplysende forening i henhold til reglerne i folkeoplysningsloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning, og der skal opkræves deltagerbetaling (kontingent).

Foreningen skal have en almennyttig og kontinuerlig aktivitet. Foreningen skal således have planlagte aktiviteter for børn og unge inden for foreningens formål mindst 20 gange årligt fordelt over mindst 5 måneder. Foreninger - udelukkende for medlemmer med handicaps - kan modtage tilskud, uanset at kravet om aktiviteter for børn og unge ikke aktuelt kan opfyldes.

Midlerne til Randersordningen for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde fastsættes af byrådet efter forslag fra folkeoplysningsudvalget.

Midlerne opdeles i tre puljer:

1. Ekstra lokaletilskud, herunder hallejetilskud
2. Kursus- og medlemstilskud
3. Udviklingsmidler

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Ekstra lokaletilskud

En kommune kan opkræve gebyrer for benyttelsen af kommunale lokaler, hvis indtægten anvendes til forbedring af det lokaletilskud, som skal ydes efter folkeoplysningsloven. Randers Kommune opkræver gebyrer med henblik på at yde ekstra lokaletilskud.

Udover hallejetilskud ydes tilskud til sportsskoler, udleje til kommunale institutioner og til hvervingsarrangementer. Foreninger, der har udgifter til egne eller lejede lokaler, får efter folkeoplysningsloven 65 pct. tilskud til de tilskudsberettigede lokaleudgifter. I Randers Kommune er tilskudsprocenten på 65 pct. hævet til 72 pct., bortset fra tilskuddet til forbrugsafgifter (el, vand og varme), der er på 65 pct. (fra 2025 reduceres tilskudsprocenten til 68 pct.).

25-års-reglen

Hvis en forening har medlemmer over 24 år (ledere, instruktører og bestyrelsesmedlemmer indgår ikke ved opgørelsen), kan der efter folkeoplysningsloven foretages en forholdsmæssig nedsættelse af lokaletilskuddet. I Randers Kommune er denne nedsættelse ophævet pr. 1. januar 2010 for foreninger, der tilrettelægger og gennemfører aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Kurstilbud

Der ydes tilskud med 75 pct. af udgifterne til kurser i Danmark for nuværende og kommende ledere. Tilskud ydes til kursus- og opholdsudgifter. Til hver enkelt person kan der på et år højst ydes tilskud med 30.000 kr. Ud fra foregående års erfaringer afsættes der et beløb til kurstillskud af den samlede pulje til kursus- og medlemstilskud, i 2024 900.000 kr. Hvis beløbet ikke anvendes, overføres det til følgende års medlemstilskud. Hvis beløbet ikke er tilstrækkeligt, afholdes merudgifterne af de afsatte midler til medlemstilskud.

Lokal kursusvirksomhed

Der afsættes et beløb svarende til 1/5 af det beløb, der er afsat til kurstillskud, til anvendelse til kurser i "nye foreningsaktiviteter" og "lokal kursusvirksomhed". I 2024 er der afsat 180.000 kr. hertil, og beløbet forsøges fordelt over hele året.

De lokale kurser retter sig særligt mod de foreninger, der ikke via medlemskab af overliggende kreds- eller landsorganisationer har mulighed for at deltage i lederuddannelse og til tværgående kursusvirksomhed, der medvirker til fortsat udvikling af foreningerne. Eventuelle ubrugte midler overføres til efterfølgende års medlemstilskud.

Medlemstilskud

Restbeløbet efter fradrag af beløb til ekstra lokaletilskud, hallejetilskud, kurstillskud og udviklingsmidler anvendes til medlemstilskud. Tilskuddet gives til aktive medlemmer i aldersgruppen 0-24 år, som har været kontingentbetalende medlem af foreningen i mindst tre måneder.

Udviklingsmidler

Der afsættes en udviklingspulje på 400.000 kr., hvoraf 50.000 kr. er målrettet de mindre og nye sportsgrene. Puljen kan med frist 4 gange årligt søges af alle godkendte frivillige folkeoplysende foreninger til initiativer og projekter, der skaber udvikling i foreningernes organisering, aktiviteter, faciliteter mv. Projekter med tværgående indhold og med integration af 'ikke allerede foreningsaktive personer' prioriteres. Fordeling af tilskud foretages af folkeoplysningsudvalget.

Tilskud til selvejende haller

Tilskudsordningen indeholder flere elementer:

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

1. Tilskud til ydelser på kommunalt godkendte lån anvendt til opførelse af hallen.
2. Fast tilskud, der består af 3 elementer: Et grundtilskud, et arealtilskud og et tilskud til de haller, der er forpligtede til at stille timer til rådighed for lokale skoler og institutioner.
3. Et variabelt tilskud, der afhænger af det antal timer, som udlejes til godkendte folkeoplysende foreninger.

Formålet med tilskudsmodellen er at sikre en generel tilskudsmodel, der er tilpasset de forskellige forhold uden, at der skal laves en lang række sær aftaler. Modellen tilsigter at opfylde to formål: Budgetmæssig stabilitet gennem et forholdsvis stort fast tilskud, så hallerne forud for budgetåret kender hovedparten af indtægtsgrundlaget (og kommunen hovedparten af udgifterne). Og for hallerne et incitament til at sikre størst mulig udlejning ved at timetilskuddet, tillagt foreningernes egenbetaling, mindst dækker marginalomkostningerne ved at holde åbent.

Det forudsættes i tilskudsmodellen, at der udarbejdes en kontrakt mellem kommunen og den enkelte institution. I kontrakten specificeres foruden tilskudsmodellen en række nærmere betingelser for tilskudsudbetalingen, herunder f.eks. krav til regnskaber, nedbringelse af energiudgifter og udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner.

Tilskuds aftale for aftenskolerne i Randers Kommune

Kommunerne er efter folkeoplysningsloven forpligtet til at yde tilskud til aftenskoler, men den enkelte kommune fastlægger selv niveauet.

Der kan efter loven ikke ydes tilskud til undervisning mv., hvis formålet er agitation, behandling, underholdning, forkyndelse eller udbredelse af overtro. Der kan endvidere ikke ydes tilskud til undervisning inden for spil, idræt og sports- og konkurrencepræget virksomhed. Kommunen kan fravige disse begrænsninger og fastlægge nærmere retningslinjer for, hvad der ligger i disse begreber.

Tilskud til den folkeoplysende virksomhed sker på baggrund af tilskudsbrøker. Tilskudsbrøkerne kan efter loven højst være:

1/3 af udgifterne til lærer- og lederløn i den almene undervisning.

8/9 af udgifterne til lærer- og lederløn i handicapundervisningen.

5/7 af udgifterne til lærer- og lederløn i instrumentalundervisning.

Folkeoplysningsudvalget har fastsat en anvendelse af de maksimale tilskudssatser i Randers Kommune, bortset fra tilskud til handicapundervisningen, hvor tilskudsbrøken er fastsat til 7/9.

Hvis ansøgningerne om tilskud overstiger budgettet, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt til alle ansøgere.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Effektiviseringsbidrag og besparelser er angivet i én række i nedenstående tabel under Budgetaftale 2025-2028 og uddybes i en særskilt tabel i afsnit 3.1.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Ændringer siden budget 2024 (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Udgangspunkt 2024-budget (2025-priser)	195,2	195,2	195,2	195,2
Budgetaftale 2025-2028				
Pleje af idrætsanlæg - fastholdelse af niveau	1,2	1,2	1,2	1,2
Finansiering af Hybridbane (øget baneleje fra Randers FC)	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Ekstraordinært tilskud til Randers Idrætshaller	4,1	4,1	0,0	0,0
Videreførsel af tilskud til Projekt Sangkraft	0,4	0,4	0,0	0,0
Permanentgørelse af bevilling til Randers Stadsarkiv	0,7	0,7	0,7	0,7
Effektiviseringsbidrag og besparelser	-3,7	-4,2	-4,6	-5,2
Budgetaftale tidligere år				
Driftstilskud kunstgræsbaner	0,0	-0,2	0,0	0,0
Bevæg dig for livet	0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Fritid for alle	0,0	0,0	-0,4	-0,4
Eliteidræt	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Ændringer i forhold til idrætspakken	0,3	0,4	0,2	0,2
Engangstilskud i 2024 til Projekt Sangkraft ophører (erstat- tes af nyt tilskud i 2025 og 2026 i budgetaftale 2025-28)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Udbyhøj Havn, udviklingsplan	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Udmøntning af effektiviserings- og besparelsekra- v 2024-26	-0,8	-1,7	-1,7	-1,7
Ekstra bevilling til Randers Stadsarkiv sfa. bortfald af støt- tede job	0,1	0,1	0,1	0,1
Bortfald af tidligere bevilling til Randers Stadsarkiv (erstat- tes af permanent bevilling i budgetaftale 2025-28)	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Særligt tilskud til Kastalia	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Bortfald af ekstrabevilling til breddeidrætsmidler	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Turbinen, ophør af ekstra tilskud	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Tilretning af budgettet på Værket,	1,0	1,0	1,0	1,0
I alt	194,5	192,8	187,4	186,9

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

3.1 Budgetaftale 2025-2028

Ved budgetaftalen 2025-28 blev der givet midler til pleje af idrætsanlæg. Grundet forventede prisstigninger på drift og vedligehold af baner, grønne områder mv. har det vist sig nødvendigt at hæve budgettet for at fastholde det nuværende serviceniveau.

Der er afsat anlægsmidler på 6,5 mio. kr. til etablering hybridbane på Randers station, som en driftsfinansieret anlægsinvestering; beløbet finansieres ved en forøgelse af stationslejen de kommende 10 år svarende til 1/10 af etableringsudgiften.

Randers idrætshaller er økonomisk udfordret og har brug for et yderligere tilskud for at skabe den nødvendige økonomiske balance mellem indtægter og udgifter og for at sikre Arena Randers' fremtid. Derfor er der med budgetaftalen tilført et 2-årigt tilskud på 4,1 mio. årligt i 2025 og 2026.

Bevillingen til Projekt Sangkraft blev med budgetaftalen videreført i 2025 og 2026 med 0,4 mio. kr. årligt.

Randers Stadsarkiv blev oprettet i 2013 og har siden haft midlertidige bevillinger til driften af arkivet. Senest blev bevillingen ved budgettet for 2023-26 forlænget til og med 2024. Med budgetaftalen 2025-28 permanentgøres bevillingen på 0,7 mio. kr. årligt.

Grundet den særlige økonomiske situation i Randers kommune er der med budgetaftalen 2025-28 vedtaget en række effektiviseringsbidrag og besparelser. Nedenstående tabel viser ændringer i budgettet i forhold til budget 2024 vedrørende effektiviseringsbidrag og besparelser. Budgetændringer vises i nettobeløb i mio. kr. for de 4 budgetår.

Ændringer (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Effektiviseringsbidrag og besparelser (2025-priser)				
Tilpasning af tilskud i halordning	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50
Reduktion af breddeidrætsmidler	-1,23	-1,23	-1,23	-1,23
Randers Musikskole, effektivitetsbesparelser	-0,09	-0,13	-0,15	-0,18
Værket, effektivitetsbesparelser	-0,16	-0,21	-0,26	-0,31
Museum Østjylland, effektivitetsbesparelser	-0,19	-0,26	-0,26	-0,38
Randers Bibliotek, effektivitetsbesparelser	-0,68	-0,91	-1,12	-1,33
Reduktion af driftstilskud Randers Kunstmuseum	-0,08	-0,10	-0,12	-0,14
Reduktion af driftstilskud Randers Teater	-0,11	-0,14	-0,17	-0,20
Reduktion af driftstilskud Randers Kammerorkester	-0,09	-0,12	-0,14	-0,17
Reduktion af driftstilskud Randers Regnskov	-0,62	-0,64	-0,65	-0,66
Reduktion af udgifter til skulpturer	0,00	0,00	-0,02	-0,04
I alt	-3,74	-4,22	-4,62	-5,15

Alle aftaleenheder og selvejende institutioner på kultur- og fritidsområdet reduceres med 2,05% med henblik på at opnå de fornødne besparelser i budget 2025-28. Derudover er der indarbejdet en reduktion på 0,5% i 2027 og 0,5% i 2028 som følge af effektiviseringsbesparelserne. Dette betyder, at aftaleenhederne skal tilpasse deres udgifter, mens tilskuddet til de selvejende institutioner reduceres.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Desuden sker der som følge af de vedtagne besparelser en reduktion af tilskuddet i halordningen, hvor der i 2024 har været givet et ekstratilskud til vedligeholdelse samt reduktion af ansøgningspuljen vedr. breddeidrætsmidler.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

I tabellen er der vist en række ændringer, hvor tidsbegrænsede bevillinger udløber. Det drejer sig om midler til driftstilskud til kunstgræsbaner, Bevæg dig for livet, Fritid for alle, Eliteidræt og udfordringer på fritidsområdet, som blev bevilliget som en del af idrætspakken i budget 2024-2027.

Derudover udløber de tidsbegrænsede bevillinger Projekt Sangkraft, udviklingsplan Udbyhøj Havn, ekstra bevilling til Stadsarkivet, driftsbevilling til Stadsarkivet og ekstratilskud til Kastalia, ekstramidler til breddeidrætsmidlerne samt ekstra tilskud til Turbinen. Turbinen er fra 2025 på ny udpeget som regionalt spillested, hvilket udløser statslige midler i perioden 2025-2028. Driftsbevillingerne til Stadsarkivet og bevillingen til Projekt Sangkraft er blevet genbevilliget ved budgetaftalen for 2025-28.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er ingen tillægsbevillinger eller omplaceringer på området.

3.5 PL og øvrige ændringer

Endelig er der andre mindre ændringer, blandt andet som følge af forskelle i prisfremskrivninger.

Derudover er der lavet en teknisk tilretning af budgettet som følge af der ikke har været parallelitet i fremskrivningen af indtægtsside/udgiftsside vedr. Værket.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

På kultur- og fritidsområdet er der følgende aftaleenheder, der er omtalt ovenfor: Randers Bibliotek, Museum Østjylland, Værket og Randers Musikskole. Hertil kommer de selvejende institutioner.

4.2 Takster og nøgletal

På kultur- og fritidsområdet findes en række takster for benyttelsen af Randers Musikskole, Museum Østjylland, Randers Bibliotek, Fritidscentret, Værket og Udbyhøj Lystbådehavn. Samt takster for udlejning af stadion, idrætsanlæg, svømmehaller og grønne områder.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås via randers.dk](#) under Budgetmateriale 2025-28.

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes nøgletal om udgifter og aktiviteter på kultur- og fritidsområdet.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås via randers.dk](#), "Om os", "Fakta", "Befolkningsprognose og folketal" "6-by nøgletal 2023" og i denne finde afsnittet "Fritid, Kultur og Bibliotek"

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

5. Anlægsprojekter

Der er en række anlægsprojekter på kultur- og fritidsområdet; en oversigt findes i del 1 af budgetbemærkningerne og de enkelte projekter fremgår af anlægsskemaer for de enkelte projekter på de følgende sider.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2025-2028, blev den 10-årige investeringsplan godkendt. I tabellen ses de år, der ligger uden for budgetperioden.

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2029	2030	2031	2032
Pulje til breddeidræt, idrætsanlæg og kunstgræsbaner	4,4	4,4	4,4	4,4
I alt	4,4	4,4	4,4	4,4

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Dronningborghallen, reservation

Bevillingsprogramnummer: 9242000006

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter	9.792	20.440	20.440	0	0	50.672
Indtægter						
I alt	9.792	20.440	20.440	0	0	50.672

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
14.11.2022	902	0	902	
I alt	902	0	902	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved budgetaftalerne for budget 2019-22, budget 2020-23 og budget 2024-27 blev der afsat midler til etablering af en hal i Dronningborg til erstatning for den nuværende Dronningborghal.

Opførelsen af den nye Dronningborghal forventes at koste 50,6 mio. kr. inkl. nedbrydning og bortskaffelse af den eksisterende hal mv. Dette finansieres af allerede afsatte midler til det oprindelige Dronningborgprojekt (19 mio. kr.). De øvrige midler tilvejebringes som en driftsfinansieret anlægsinvestering ved en nedskrivning af den tidligere afsatte tilskudspulje til ydelsesstøtte til Dronningborg-projektet med 1,5 mio. kr. i 30 år, idet hallen er besluttet opført som en kommunal hal og ikke som en selvejende hal, hvortil der gives ydelsesstøtte til de optagne lån.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Anlægspulje til idrætsanlæg 2025-28

Bevillingsprogramnummer: 9242000028/35/53/59

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		838	1.283	1.283	1.283	4.686
Indtægter						
I alt		838	1.283	1.283	1.283	4.686

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
10.10.2024	838		838	
I alt	838		838	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der har siden 2013 været givet en rammebevilling på 1 mio.kr. til idrætsformål, der løbende er prisfremskrevet.

Ved prioriteringen af idrætsmidlerne for 2022-25 er nogle af de afsatte midler prioriteret til de bevilgede projekter, mens resten vil blive fordelt i de følgende år. Derfor er beløbet 2025 lavere end fra 2026.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2025 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Breddeidrættens faciliteter 2025-28

Bevillingsprogramnummer: 9242000029/36/54/60

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		1.087	2.819	2.819	2.819	9.544
Indtægter						
I alt		1.087	2.819	2.819	2.819	9.544

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
10.10.2024	1.087	0	1.087	
I alt				

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet har siden 2010 årligt afsat et beløb til forbedring af breddeidrættens faciliteter.

Ved prioriteringen af idrætsmidlerne for 2022-25 er nogle af de afsatte midler prioriteret til de bevilgede projekter, mens resten vil blive fordelt i de følgende år. Derfor er beløbene i 2025 lavere end fra 2026.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2025 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Facilitetshus i Fårup Sønderbæk

Bevillingsprogramnummer: 9242000040

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		2.235				2.235
Indtægter						
I alt		2.235				2.235

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.06.2022	2.066		2.066	
12.10.2023	92		92	Prisfremskrivning
10.10.2024	77		77	Prisfremskrivning
I alt	2.235		2.235	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige midler til facilitetshus i Fårup med omklædningsfaciliteter samt et mindre fællesrum og køkken. Beløbet udgør i 2025-priser 2,235 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Hensættelse til kunstgræsbaner fra 2023

Bevillingsprogramnummer: 9242000049

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter	2.747	1.254	1.134	310	310	5.755
Indtægter						
I alt	2.747	1.254	1.134	310	310	5.755

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
26.06.2023	4.200	0	4.200	
12.10.2023	1.159	0	1.159	
10.10.2024	397	0	397	
I alt	5.755	0	5.755	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I forbindelse med prioriteringen af idrætsmidler i byrådsperioden 2022-25 godkendte Byrådet på mødet den 13. juni 2022, at der afsættes et årligt beløb. Beløbet opspares løbende, indtil der sker udskiftning af eksisterende kunstgræsbanetæpper.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbane i Langå

Bevillingsprogramnummer: 9242000050

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		1.397				1.397
Indtægter						
I alt		1.397				1.397

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2022	1.308	0	1.308	
12.10.2023	59	0	59	Prisfremskrivning
10.10.2024	30	0	30	Prisfremskrivning
I alt	1.397	0	1.397	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner i Langå.

Beløbet udgør i 2025-priser 1,397 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbane i Nord

Bevillingsprogramnummer: 9242000051

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		1.397				1.397
Indtægter						
I alt		1.397				1.397

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2022	1.308	0	1.308	
12.10.2023	59	0	59	Prisfremskrivning
10.10.2024	30	0	30	Prisfremskrivning
I alt	1.397	0	1.397	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner i Nord.

Beløbet udgør i 2025-priser 1,397 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbane ved SIF Assentoft

Bevillingsprogramnummer: 9242000052

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		1.397				1.397
Indtægter						
I alt		1.397				1.397

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
13.10.2022	1.389	0	1.308	
12.10.2023	59	0	59	Prisfremskrivning
10.10.2024	30	0	30	Prisfremskrivning
I alt	1.397	0	1.397	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner ved SIF Assentoft.

Beløbet udgør i 2025-priser 1,397 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Assentoft, Hornbæk og Helsted projekter

Bevillingsprogramnummer: 9242000056

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		0	1.864	1.243	0	3.107
Indtægter		0	0	0	0	0
I alt		0	1.864	1.243	0	3.107

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
	0	0	0	
I alt	0	0	0	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Med budgetaftalen for 2024-27 noterede aftalepartierne sig det store lokale engagement, der er i forhold til projekter på idrætsområdet i både Hornbæk, Assentoft og Helsted.

Der er derfor i budgettet for 2024-27 afsat i alt 3 mio. kr. i 2025 og 2026 til at understøtte de gode lokale initiativer med opstartskapital:

- 0,6 mio. kr. i 2025 til projektet i Helsted.
- I alt 1,2 mio. kr. til projektet i Assentoft (0,6 mio. kr. årligt i 2025-2026).
- I alt 1,2 mio. kr. til projektet i Hornbæk (0,6 mio. kr. årligt i 2025-2026)

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Nyt magasin Stadsarkivet

Bevillingsprogramnummer: 9242000058

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		17.067	0	0	0	17.067
Indtægter						
I alt		17.067	0	0	0	17.067

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
	0	0	0	
I alt	0	0	0	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved budgetaftalen 2024-27 blev der reserveret i alt 16,7 mio. kr. i 2025 til etablering af et nyt arkiv/fællesmagasin. Rådighedsbeløbet udgør 17,067 mio.kr. i 2025 priser.

Som en del af budgetmaterialet til budget 2025-28 har forvaltningen beskrevet mulighederne for etablering og foretaget foreløbige vurderinger af den samlede økonomi. Det kan i den forbindelse konstateres, at den afsatte reservation ikke vil være tilstrækkelig til etablering af forbedrede publikumsfaciliteter - det drejer sig om ankomstområde med gæste-, klasse og formidlingsfaciliteter samt plads til de frivillige, der bidrager til arkivets formidling og arkivering. Ligeledes forventes de afsatte midler heller ikke at være tilstrækkelige til at bygge et magasin, som lever op til arkivlovens krav og en forsvarlig opbevaring af kommunens historiske og forvaltningsmæssige arkivalier.

Der er derfor i forbindelse med budgetaftalen for 2025-28 besluttet, at der skal prioriteres økonomi til de nødvendige investeringer i de kommende års budgetlægninger.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Hybridbane på Randers Stadion

Bevillingsprogramnummer: 9242000061

Rådighedsbeløb (2025-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2025 (årets priser)	2025	2026	2027	2028	I alt
Udgifter		6.500				6.500
Indtægter						
I alt		6.500				6.500

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
	0	0	0	
I alt	0	0	0	

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Græstæppet på Randers Stadion er slidt ned og trænger til en udskiftning. Randers FC ønsker derfor at etablere en hybridbane på Randers Stadion. Ved budgetaftalen 2025-28 er det besluttet, at der skal indgås en aftale med Randers FC om, at Randers Kommune etablerer og betaler hybridbanen som en driftsfinansieret anlægsinvestering, (som beskrevet af forvaltningen i det fremsendte budgetmateriale).

Der er afsat 6,5 mio. til etablering hybridbane på Randers station, som finansieres af øgede stationsleje de kommende 10 år svarende til 1/10 af etableringsudgiften.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

1. Beskrivelse af området

Sundhedsområdet omfatter kommunens tilbud på sundhedsområdet, herunder sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje for spæd- og skolebørn, tandpleje for børn og unge, visse handicappede og ældre samt rehabilitering i form af genoptræning og diverse forløbsprogrammer.

Herudover har kommunen store udgifter til vederlagsfri fysioterapi og den aktivitetsbestemte medfinansiering af sundhedsvæsenet. På disse poster har kommunen meget lidt indflydelse på udgifterne.

De fleste aktiviteter har sit udgangspunkt i Sundhedscentret, der ligger på Thors Bakke i Randers, men der er også aktiviteter i Havndal Sundhedscenter samt i den i 2024 nyetableret voksentandklinik på Viborgvej og endvidere etableres i Gudenåcentret i starten af 2025 en afdeling af Rehabiliteringen.

Tandplejen og sundhedsplejen har mødesteder og klinikker på flere skoler ligesom sundhedsplejen besøger borgerne i eget hjem.

Fra 1. juli 2022 tilbydes vederlagsfri tandpleje for unge mellem 18 og 21 år. Ordningen implementeres løbende således at alle, når de fylder 18 år bliver omfattet; derfor er ordningen først fuldt implementeret med udgangen af 2025.

Udover at genoptræning efter sundhedsloven tilbydes på sundhedscentret varetager omsorgsområdet også en del af denne genoptræning, primært i Nellesmann-bygningen, men også på enkelte andre lokaliteter på omsorgsområdet.

Randers Sundhedscenter danner således rammen for rigtig mange aktiviteter på det kommunale sundhedsområde nævnt herover, og ud over de kommunale tilbud er der også i centret regionale og private sundhedsaktører. Det er f.eks. jordemodercenter, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.

Høre- og synssamarbejdet mellem Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner har også til huse på Randers Sundhedscenter. Organisatorisk hører samarbejdet under sundhedsområdet, men økonomisk hører det under omsorgsområdet.

Fakta

Antal børn og unge (0-21 år) i børne- og ungetandplejen: ca. 23.000

Antal borgere i specialtandplejen
2023: 520

Antal kontakter/besøg sundhedsplejen i 2023: ca. 35.700

Antal genoptræningsplaner i 2023:
ca. 3.800

Antal deltagere i forløbsprogrammer
i 2023: ca. 800

Politikker

Sundhedspolitik

Se Randers Kommunes politikker på
www.randers.dk/demokrati/politikker/

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2025-2028 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Sundhed (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Servicerammen	143,3	140,1	139,3	138,9
Vederlagsfri fysioterapi	29,5	29,5	29,5	29,5
Rehabilitering	27,6	26,9	26,4	26,1
Sundhedsfremme og forebyggelse	14,1	13,7	13,0	13,0
Andre sundhedsudgifter	6,9	6,6	7,1	7,2
Sundhedspleje	17,9	16,1	16,1	16,1
Tandpleje	47,2	47,2	47,2	46,9
Uden for servicerammen	422,4	422,4	422,4	422,4
Medfinansiering på sundhedsområdet	422,4	422,4	422,4	422,4
I alt	565,8	562,5	561,8	561,4

2.1.1 Servicerammen

Tabellen viser, at nettoudgifterne i 2025 udgør 565,8 mio. kr., og derefter falder i de følgende år som følge af de vedtagne løbende effektiviseringsbesparelser samt ekstraordinære besparelser gennemført i forbindelse med budgettet for 2025-28.

2.1.2 Uden for servicerammen

Uden for servicerammen er udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering, hvor kommunerne bidrager til sundhedsudgifterne i forbindelse med hospitaler, lægeydelser mv.

Ideen med den aktivitetsbestemte medfinansiering er at kommunernes indsats på sundhedsområdet kan være med til at påvirke befolkningens forbrug af sundhedsydelser, og der derfor skulle være et økonomisk incitament til at tilbyde sundhedsfremmende indsatser og undgå indlæggelser, men efter en regional omlægning af de administrative systemer, har udgiften været fastfrosset og kommunernes betalinger fastlægges årligt som tillæg til aftalen mellem regeringen og KL.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

Tandplejen implementerer vederlagsfri tandpleje for de 18-21-årige frem til 2025, hvor ordningen er fuld implementeret, idet unge fra 2022 er blevet en del af den vederlagsfri tandpleje, når de fylder 18 år.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

Tandplejens økonomi er presset, da antallet af borgere i specialtandplejen har været stødt stigende de senere år, hvorfor der i forbindelse med budgettet for 2025-28 er omfordelt midler til tandplejen.

I Rehabiliteringen er der et løbende pres i forhold til modtagne genoptræningsplaner fra hospitalerne. Her til kommer at det på landsplan er besluttet, at der skal skabes en mere ensartet kvalitet af de nære sundhedstilbud, som skal bidrage til at nytænke tilbud til borgerne. Dette vil ske løbende og fra 2023 og frem udvikles der kvalitetspakker for den patientrettede forebyggelse for borgere med kroniske sygdomme.

I forhold til den vederlagsfri fysioterapi, som kommunen stort set ikke har indflydelse på i forhold til visitering af borgere, som sker fra de praktiserende læger, er der efter indgåelse af nye overenskomster et mindre pres på udgifterne og i 2024 forventes der økonomisk balance.

3.2 Budgetaftalen

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Hjerneskadekoordinator	0,5	0,5	0,0	0,0
Budgettilførsel specialtandplejen	2,2	2,2	2,2	2,2
Effektiviseringsbidrag og besparelser	-2,1	-2,6	-3,3	-3,7
I alt	0,5	0,0	-1,1	-1,5

Ved budgetaftalen 2025-28 er bevillingen til hjerneskadekoordinatoren forlænget med 0,45 mio. kr. årligt i 2025 og 2026.

Specialtandplejen tilføres 2,2 mio. årligt til det stigende antal borgere i målgruppen og de mere komplekse behandlinger. Tandplejen får derudover tilført 1 mio. kr. fra 2026 og frem som efterregulering til opgaven med vederlagsfri tandpleje til unge mellem 18-21 år, dette er besluttet som en del af økonomiaftalen mellem regionen og KL.

Som en del af økonomiaftalen er der desuden tilført 0,4 mio. fra 2027 og frem til udmøntning af sundhedsreformen.

Grundet den særlige økonomiske situation i Randers Kommune, er der med budgetaftalen 2025-28 vedtaget en række effektiviseringsbidrag og besparelser. Indholdet af effektiviseringsbidrag og besparelser uddybes i del 2.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2025 fordelt på udgifter og indtægter.

Sundhed (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Serviceammen	147,9	-4,6	143,3
Vederlagsfri fysioterapi	29,5	0,0	29,5
Rehabilitering	27,6	0,0	27,6
Sundhedsfremme og forebyggelse	18,4	-4,3	14,1
Andre sundhedsudgifter	6,9	0,0	6,9
Sundhedspleje	17,9	0,0	17,9
Tandpleje	47,6	-0,3	47,2
Uden for serviceammen	422,4	0,0	422,4
Medfinansiering på sundhedsområdet	422,4	0,0	422,4
I alt	570,4	-4,6	565,8

I de efterfølgende afsnit er områderne beskrevet enkeltvist. Områderne kan både indeholde udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1 Serviceammen

Tabellen viser, at der inden for serviceammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 143,3 mio. kr. netto.

Der er fra Sundhedsstrukturkommissionen fremlagt forslag til ny struktur på sundheds- og ældreområdet, der vil ændre opgaveudførelsen mv. mellem kommuner, regioner og de praktiserende læger. Ved afslutningen af disse bemærkninger foregår der politiske forhandlinger om dette forslag, og efter en politisk aftale vil der skulle ske lovarbejde, hvorefter ændringerne forventes at træde i kraft i 2026 og frem.

Sundhedsstrukturen vil medføre ændringer i opgaveudførelsen på sundhedsområdet.

1.1.1 Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som er tilbud til handicappede. Tilbuddet ordineres af de praktiserende læger, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.1.2 Rehabilitering

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

Genoptræningen foregår primært ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter og i Nellesmann-huset. Nellesmann-huset er organiseret under omsorgsområdet. Fra 1. juli 2018 har borgeren kunnet vælge en godkendt privat leverandør, hvis ikke genoptræningsplanen har kunnet igangsættes inden for syv kalenderdage.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

Der er samtidig også iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskade, hjerteproblemer, diabetes og lænderyg.

Antallet af borgere, der skal have en optræningsplan eller et kronikerforløb er steget kraftigt siden kommunesammenlægningen. Hvorfor kronikerforløbene fra primo 2025 flytter til Rehabiliteringsenhedens nye lokaler i Gudenåcenteret.

1.1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse

Bevillingen dækker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers Kommune. Mange aktiviteter foregår i Randers Sundhedscenter og Havndal Sundhedshus. Randers Sundhedshøjskole er også en del af tilbuddene og er et samarbejde med lokale aktører og foreninger. Sundhedshøjskolen har lokale aktiviteter 6 steder i kommunen, i Asferg, Assentoft, Harridslev, Havndal, Stevnstrup og Øster Tørslev. Der kan være perioder, hvor der ikke er aktiviteter de enkelte steder.

1.1.4 Andre sundhedsudgifter

Ved tidligere kommunaftaler mellem Regeringen og KL er der tilført kommunerne varige midler med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet anvendes blandt andet til at reducere antallet af uhensigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, uhensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser og færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene. En del af midlerne overføres årligt til omsorgsområdet.

1.1.5 Sundhedspleje

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos Sundhedsplejen. Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

I forbindelse med fødsler omfatter sundhedsplejens tilbud et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen. Sundhedsplejerskerne fungerer også som konsulenter for daginstitutionerne og tilbyder en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Ved budgetlægningen for 2014 blev projekt "Familieiværksættere" iværksat. Det er et undervisningstilbud med fødsels- og forældrekursus til førstegangsførelse. Sundhedsplejen har desuden givet tilbud om parterapi med henblik på at øge trivselen i familierne og reducere antallet af skilsmisser (PREP). Projekterne er løbende forlænget ved senere budgetlægninger, senest ved budgetaftalen for 2024-27, hvor bevillingen er forlænget, således at der nu er afsat midler til og med 2025.

Sundhedsplejen har siden 2014 været en del af et projekt for moderat og svært overvægtige børn. Tilbuddet har vist særdeles gode resultater og har på grund af den store efterspørgsel haft længere ventelister.

1.1.6 Tandpleje

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge fra 3-års alderen til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

Fra 1. oktober 2020 blev det ved lov besluttet, at der indføres vederlagsfri socialtandpleje for udsatte borgere. Dette tilbud bliver ultimo 2024 flyttet til den voksentandklinik, der åbnes på Viborgvej. Herefter vil klinikken på Østervangsskolen blive lukket.

Endelig implementeres i årene 2022-25 den nye unge-tandpleje, der sikrer vederlagsfri tandpleje for de 18-21-årige. Det sker ved, at alle 18-årige fra 1. juli 2022 tilknyttes tandplejen (der er frit valg mellem kommunal og privat praksis). Herefter vil alle, der fylder 18 år blive tilknyttet til og med de fylder 21 år, hvilket betyder, at alle unge mellem 18 og 21 år ved udgangen af 2025 vil blive tilbudt gratis tandpleje frem til de fylder 22 år.

Det vurderes, at den nye målgruppe af 18-21-årige bedre vil kunne fastholdes i den kommunale tandpleje, hvis de får mulighed for at fortsætte deres tandpleje i en af de fem moderniserede klinikker de i forvejen er vant til at komme i.

For at skabe plads til dette er der i efteråret 2024 etableret en ny klinik på Viborgvej målrettet Voksentandplejen, da denne målgruppe tidligere var fordelt på flere lokationer.

I forbindelse med kommuneaftalen mellem Regeringen og KL er der tilført yderligere midler til opgaven, som en del af en efterregulering, svarende til 1 mio. kr. fra 2026 og frem.

Specialtandplejen har de senere år oplevet en stigning i målgruppen og har derfor været økonomisk presset, med budgetaftalen 2025-28 har specialtandplejen fået tilført et permanent løft på 2,2 mio. årligt.

1.2 Uden for servicerammen

Tabellen viser, at der uden for servicerammen budgetteres med i alt 422,4 mio. kr. som er udgifter til den aktivitetsbestemte medfinansiering.

1.2.1 Aktivitetsbestemt medfinansiering

Ved kommunalreformen blev det besluttet at kommunerne skulle medfinansiere en del af sundhedsudgifterne, som amterne hidtil havde afholdt. Formålet hermed var at kommunerne skulle have et fokus på at forebygge indlæggelser og behandlinger og fx hurtig at kunne hjemtage indlagte borgere, når disse er færdigbehandlede.

Som følge af omlægningen af den måde, aktiviteten på hospitalerne opgøres på, har medfinansieringen dog været holdt konstant med undtagelse af prisfremskrivninger de seneste år

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til bevillingsområdet er dannet på baggrund af sidste års vedtagne budget, tillagt pris- og lønfremskrivninger, givne tillægsbevillinger i løbet af året, ændringer fra lov- og cirkulærepragrammet samt demografireguleringer. Hertil kommer ændringer som følge af budgetaftalen.

Lovgrundlag på sundhedsområdet er reguleret via Sundhedsloven:

- Aktivitetsbestemt medfinansiering: Særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering
- Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119
- Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126
- Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

- Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: Kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b
- Finansiering af sundhedsydelser: Kapitel 77, §§247-251a

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Effektiviseringsbidrag og besparelser er angivet i én række i nedenstående tabel under Budgetaftale 2025-2028 og uddybes i en særskilt tabel i afsnit 3.1.

Ændringer siden budget 2024 (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Udgangspunkt 2024-budget (2025-priser)	141,9	141,9	141,9	141,9
Budgetaftale 2025-2028				
Hjerneskadekoordinator	0,5	0,5	0,0	0,0
Budgettilførsel specialtandplejen	2,2	2,2	2,2	2,2
Effektiviseringsbidrag og besparelser	-2,1	-2,6	-3,3	-3,7
Budgetaftaler tidligere år				
Udmøntning af effektiviserings- og besparelseskra 2024-26	-0,4	-0,9	-0,9	-0,9
Familieiværksættere/PREP forlænges til og med 2025	0,0	-1,6	-1,6	-1,6
Sundhedsplejen – bortfald af engangsbevilling til styrket indsats i 2024	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Pulje til sundhedsfremme, fortsættelse i 2024 og 2025	0,0	-1,6	-1,6	-1,6
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Regulering af budgettet sfa. Befordringsudbud	0,1	0,1	0,1	0,1
Regulering af budgettet sfa. trepartsaftale, der medfører en skævdeling af lønfremskrivningerne	0,2	0,3	0,3	0,3
PL og øvrige ændringer				
Vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige	2,1	2,1	2,1	2,1
Efterregulering ungetandplejen 18-21 årige	0,0	1,0	1,0	1,0
Udmøntning af sundhedsreformen	0,0	0,0	0,4	0,4
PL og øvrige ændringer	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
I alt	143,3	140,1	139,3	138,9

3.1 Budgetaftale 2025-2028

Med budgetaftale 2025-28 er bevillingen til hjerneskadekoordinatoren forlænget med 0,45 mio. kr. årligt i 2025 og 2026.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

Specialtandplejen tilføres 2,2 mio. årligt til det stigende antal borgere i målgruppen og de mere komplekse behandlinger. Tandplejen får derudover tilført 1 mio. kr. fra 2026 og frem som efterregulering til opgaven med vederlagsfri tandpleje til unge mellem 18-21 år, dette er besluttet som en del af økonomiaftalen mellem Regeringen og KL.

Som en del af økonomiaftalen er der desuden tilført 0,4 mio. fra 2027 og frem til udmøntning af sundhedsreformen.

Grundet den særlige økonomiske situation i Randers Kommune, er der med budgetaftalen 2025-28 vedtaget en række effektiviseringsbidrag og besparelser.

Nedenstående tabel viser ændringer i budgettet siden budget 2024 vedrørende effektiviseringsbidrag og besparelser. Budgetændringer vises i nettobeløb i mio. kr. for de 4 budgetår.

Ændringer (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Effektiviseringsbidrag og besparelser (2025-priser)				
Besparelse BED og livsstils tilbud	-0,16	-0,38	-0,36	-0,35
Rammebesparelse Sundhedsfremme	-0,20	-0,46	-0,46	-0,46
Flytning af Sundhedsfremme pulje	-0,80	0,70	0,00	0,00
Øgede huslejeindtægt Havndal	-0,14	-0,12	-0,10	-0,10
Besparelse Sundhedscenter Thors bakke	-0,05	-0,05	-0,06	-0,05
Rehabiliteringsenheden besparelse	-0,21	-0,30	-0,30	-0,30
Reduktion genoptræningsplaner § 140	-0,26	-0,61	-0,61	-0,61
Reduktion specialiseret genoptræning	0,00	-0,17	-0,17	-0,17
Rammebesparelse Tandplejen	0,00	-0,79	-0,79	-1,06
Færre kliniktider sundhedsplejen	-0,04	-0,09	-0,09	-0,09
Sundhedsplejen, lørdagsbesøg fjernes	-0,03	-0,06	-0,06	-0,06
Rammebesparelse Andre sundhedsudgifter	-0,16	-0,16	-0,16	-0,27
Reduktion kommunikation Sundhed	-0,04	-0,09	-0,09	-0,09
Besparelse personalerelaterede udgifter, alle afdelinger	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
I alt	-2,13	-2,63	-3,29	-3,66

Sundhedsfremmeenheden fjerner som en del af besparelserne BED (binge eating disorder) tilbuddet, som er et tilbud til borgere med tvangsoverspisning. Derudover reduceres timerne i holdtilbuddet min livsstil i balance med 6 timer ugentlig.

Der udmøntes ligeledes en rammebesparelse på sundhedsfremmeenheden, som reducerer sundhedsområdet deltagelse i Rehab-teamet.

En del af midlerne fra sundhedsfremme puljen flyttes fra 2025 til 2026 for at skabe likviditet, puljen reduceres med 0,1 mio. kr. som svarer til prisfremskrivningen af den oprindelige pulje på 1,5 mio. årligt.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

Sundhedscenteret i Havndal har lejemål som lejes af private lejere, indtægterne herfra har tidligere været anvendt til renoveringsopgaver i huset og sundhedsaktiviteter. Fremadrettet vil der være færre midler hertil som følge af besparelsen.

Sundhedscenteret Thors Bakke skal som en del af besparelserne reducere udgifterne til rengøring af centeret.

Rehabiliteringsenheden skal reducere sine driftsudgifter som en del af besparelserne, dette gøres bl.a. ved at udnytte lokaler bedre, købe mindre træningsudstyr og reducere udgifterne til kompetenceudvikling og reducere udgifterne til forløbsprogrammer. Reduktionen for forløbsprogrammer kan betyde længere ventetid for borgere, som er henvist med en kronisk sygdom.

Udgifterne til genoptræningsplaner §140 skal reduceres som en del af besparelserne, dette vil betyde at genoptræningstilbuddet i såvel rehabiliteringsenheden som på Genoptræningscenter Randers i Nullemanhuset reduceres. Besparelsen vil blive forsøgt realiseret via flere digitale tilbud og mere differentiering i tilbud. Reduktionen kan betyde manglende overholdelse af 7 dages ventetid og større udgifter til private.

Specialiseret genoptræning varetages af hospitalet men betales af rehabiliteringsenhedens, som følge af besparelserne reduceres der i budgettet hertil. Der har tidligere været et råderum til flere genoptræningsplaner, som med besparelsen fjernes.

Tandplejen skal som en del af besparelsen fra 2026 realisere en rammebesparelse, stigende til 1,06 mio. kr. i 2028, der skal i 2025 analyseres hvordan denne besparelse kan realiseres.

Sundhedsplejens kliniktider til familier der har akut brug for hjælp til spædbørn reduceres som følge af besparelserne. Derudover fjernes lørdagsbesøg i sundhedsplejen. Sundhedsplejen skal ifølge sundhedsstyrelsens retningslinjer tilbyde etableringsbesøg til nyfødte på 4-6 dagen. Med besparelsen fjernes lørdagsvagtordningen og etableringsbesøget vil ikke længere kunne foregå lørdag.

Andre sundhedsudgifter skal som en del af besparelserne realisere en rammebesparelse på 0,16 mio. kr. fra 2025, stigende til 0,27 mio. kr. fra 2028.

Sundhedsområder køber kommunikationshjælp i kommunikationsafdelingen; som en del af besparelser vil indsatsen blive reduceret.

Slutteligt skal alle afdelinger reducere deres personalerelaterede udgifter, besparelsen på 50.000 kr. fordeles forholdsmæssig mellem afdelingerne.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på området.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Familieiværksætterne blev ved budgetaftalen 2024-27 forlænget til og med 2025, herefter bortfalder bevillingen. Sundhedsplejen fik desuden 1 mio. kr. i 2024 til at styrke indsatsen blandt småbørn, denne bevilling bortfalder fra 2025.

Ved budgetaftalen for budget 2021-24 blev der i årene 2021 og 2022 årligt afsat 1,5 mio. kr. til pulje til sundhedsfremme, der udmøntes af Sundheds-, idræts- og kulturudvalget og bevillingen er efterfølgende

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

forlænget foreløbig til og med 2025. I forbindelse med vedtagelsen af budget 2025-28 er en del af midlerne fra 2025 flyttet frem til 2026.

Der er som følge af den nye lov om vederlagsfri tandpleje til de 18-21-årige tilført midler til området, ordningen er først fuldt indfaset i 2025, hvorfor beløbet stiger fra 2024 til 2025.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Budgettet for personbefordring for borgere i rehabiliteringsenheden er blevet reguleret i forbindelse med konsekvenserne af udbud på området.

I forbindelse med trepartsaftalen er der tilført midler til kompensation for de øgede lønudgifter som følge af aftalen.

3.5 PL og øvrige ændringer

Endelig er der andre mindre ændringer, blandt andet som følge af forskelle i prisfremskrivninger.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

På sundhedsområdet findes 4 aftaleenheder: Sundhedspleje, Tandpleje, Sundhedsfremme og forebyggelse samt Rehabiliteringsenheden. Se enhedernes budgetter i tabellen på den første side.

4.2 Takster og nøgletal

På sundhedsområdet er der relativt få takster, idet der "kun" er egenbetaling af kommunale leverede ydelser vedr. special- og omsorgstandplejen.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes en række nøgletal om udgifter og aktiviteter inden for sundhedsområdet.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås via randers.dk](#) , "Om os", "Fakta", "Befolkningsprognose og folketal" "6-by nøgletal 2023" og i denne finde afsnittene Sundhed og Tandpleje.